

MOSAISKA FÖRSAMLINGEN (STOCKHOLM)
LEWYSOHN, LUDWIG

**Predikan, hållen vid invigningen af den nya
synagogan i Stockholm den 16 september
1870 / af L. Lewysohn**

Stockholm : Isaac Marcus
1870

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

LEWY SOHN

Red Vet.
Jud.
(1881)

Ex

Kungl. biblioteket

0 0000 000137164

Ex. A.

Rel. vet
Jud.
(Pr)
0

PREDIKAN,

HÅLLEN VID

INVIGNINGEN AF DEN NYA SYNAGOGAN

I

STOCKHOLM DEN 16 SEPTEMBER 1870

AF

D:r L. LEWYSON,

Rabbin vid Mosaiska Församlingen i Stockholm

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS ISAAC MARCUS,
1870.

FREDIKAN.

HALLEN 711

STYTTINGEN AF DEN NYE SYNAGOGA

BEKENDT GJORT DEN 12 SEPTEMBER 1871

DR. L. FENYSON.

STORHOLM

1871

Före antändningen af det ständigt brinnande ljuset.

Dyre Åhörare! I den heliga Skrift, hvilken vi nyss inställt i detta tabernakel, förtäljes oss, att Herren bjöd våra fäder under deras vistande i öknen, att, såsom de heliga orden lyda: להעליח נר תמיד באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על-הערוה
"Ett beständigt ljus skulle lysa inom helgedomen utanföre förlåten, som hänger framom tabernaklet". (2. M. 27: 20, 21). Till minne af detta bud är det än i dag sed i hela Israel, att i hvarje israelitiskt gudshus ett ständigt brinnande ljus derstädes lyser. Enligt denna sed gå äfven vi att antända ett sådant ljus, som aldrig må slockna, som alltid skall utsprida sina strålar igenom detta tempels rymd. Dess ändamål och andemening äro, att vi, följande lågans riktning, alltid skola skåda uppåt till det himmelska, klara, ljusa hemmet, dit synder och fel och misstag ej kunna nå. — Ljuset skingrar mörker och skuggor, likaså skall här uti templets inre aldrig vistas andligt mörker, aldrig finnas till hatets, ofördragsamhetens skuggor. — Ljuset lyser och uppvärmer, likaså skola religionen, tron och gudsfruktan såsom ett gudomligt ljus, föreljusa oss på vår lefnadsväg och uppvärma och upplifva oss under lifvets kamp, i lifvets strid; och så låtom oss tacka Gud, att Han i Sin nåd förunnat oss, att förmå uppfylla detta bud, hvilket vi fullgöra under åkallan af Hans heliga namn efter fädrens fromma sed:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה
Amen!

Predikan.

” אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך ” *“Ewige, jag älskar Din bostad, stället, hvarest Din herrlighet tronar. (Ps. 81: 3).* Dessa Skriftens ord börja med det aldrabeligaste namnet, dessa ord hafva vi ock uttalat i bönen vid vårt första inträde i detta tempel, och med detta aldrabeligaste namn vilja vi äfvenledes börja raden af våra gudstjenstliga föredrag på detta ställe. Endast hos Gud vare vår tanke vid denna högtid, endast hos Gud vare alltjemt vår tanke, så ofta vi komma hit och vistas här.

För första gången äro vi nu här uti detta nya, sköna och helt visst gudibehagliga tempel. Heliga tankar, helgande känslor uppfylla våra hjertan, genomtränga våra själar. Tanken förvandlas till bön, känslan till andakt, och en gammal röst från urtid genljuder i denna stund med förnygrad och förnyad kraft utur hjertats strängar: קדוש קדוש קדוש ” *“Helig, helig, helig är Herren Zebaoth, hela jorden är uppfylld af Hans herrlighet“.* (Jes. 6: 3). Och icke jorden allena, äfven himlarne förtälja Herrans lof och det höga fästet förtäljer Hans händers verk. Hela naturen är hans tempel och allt, som ande har, lofsjunger Gud! Ja, mine Åhörare, hela naturen är ett tempel, borde och skulle ock vara det; men inses väl detta ock af *hvarje* menniska? Förstår enhvar väl naturens röst, lyss-

nar han till hennes ord, förnimmer han hennes oafbrutna lofsång? Nej, ingalunda! Se'n, derföre hafva vi inrättat detta gudshus, detta lilla rum uti det omätliga verldsalltet. Här vilja vi samla våra tankar i andakt och bön, här skall själen, lösryckt ifrån jordens band och fjettrar, höja sig till himlen, sökande, finnande sitt heliga upphof, och sedan, renad och styrkt, luttrad och helgad, återvända till jordiskt bestyr, till lifvets arbete. Men sådant lyckas endast genom Herrans bistånd och hjälp. Låtom oss derföre bedja:

Himmelske Fader! Skåda Du ned med mildhet och nåd och välsigna den högtid, vi nu ämna begå, Dig till pris och ära! Upptag med välbehag detta, till andakt och bön inrättade tempel, och låt detta rums bestämmelse uppfylld varda, den: att bättra och helga oss. Låt din ande stiga ned ibland oss och uppfylla detta tempels och våra hjertans inre. O, låt den första bönen och likasom denne, alla följande böner på detta heliga rum upptagas af Din välvilja, undfå Din välsignelse, Amen!

Andäktige Åhörare! Den renaste glädje, tillfredsställetsens ljufva känsla måste uppfylla våra hjertan, då vi betrakta detta sköna verk, hvilket vi begynt uti Herrans namn och nu fullbordat genom Hans beskydd och nåd. Han, vår kärleksfulla Fader, har icke blott uppfyllt våra varma önskingar, tillfredsställt vår längtan efter ett heligt tempel, der själen känner sig frigjord ifrån det dagliga lifvets bekymmer och förmår lyfta sig upp i bön till högre rymder, dit jordens röster icke nå, men der tonerna af en himmelsk harmoni förnimmas utaf den andaktsfulla själen. Gud har icke blott hållit Sin skyddande hand öfver denna byggnad under hela tiden af dess uppförande, så att nästan ingen under arbetet blifvit skadad till lif eller helsa, utan Han har äfven låtit oss upplefva invigningens högtidsdag. Han har för-

verkligat det, som i årtal föresväfvat våra blickar i form af hoppets vinkande bild. Sålunda måste den djupaste tacksamhet uppfylla oss. Eller kunna vi frambära ett heligare eller skönare offer på Herrans altare i denna stund än tacksamheten, denna hjertats och känslans uppriktiga gärd? Ja, med detta offer, med denna gärd vilja vi i dag för första gången i detta tempel framträda inför den himmelska Fadren. I ödmjukhet säga vi: ringa var vår kraft, svag och vansklig vår förmåga, men *הוא הנותן לך כח לעשותו היל* "Den Allsmäktige har gifvit oss kraft att åstadkomma detta," (5 M.-B. 8: 18) Honom tillhör tack och pris och lof och förherrligande.

Men den tänkande människans känsla, äfven tacksamhetens känsla, bör aldrig vara dunkel. Ytterst bör den, för att vara sann, hvila på tänkandets grund, och sålunda framställa sig här för oss dessa trenne frågor:

Hvilka äro de skäl, som förmått oss att uppföra ett gudshus?

Hvilka äro de tankar, som böra uppfylla oss, medan vi vistas i templet?

Hvilka äro slutligen de beslut och föresatser, dem vi skola medföra, då vi lemna detta tempel och träda tillbaka i det hvardagliga lifvet?

Till ledning för vår betraktelse välja vi ur den heliga Skrift de ord, som pryda templets gafflar och, likt manande röster från ofvan, tillropa oss om ändamålet med denna Herrans byggnad. Så läsa vi på templets ena sida, den vestliga, ur andra Mose-boken 25 kapitlet:

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

"De skola göra åt Mig en helgedom, att Jag må vistas ibland dem."

Och på templets motsatta sida, den östliga, läsa vi ur profeten Jesaias' bok 57 kapitlet, 19 versen:

בורא ניב שפתים שלום שלום אמר יי ורפאתיו

“Han, som skapat läpparnes frukt, Han bjuder: Frid, frid, såväl åt den, som är fjerran, som åt den, som nära är, att det måtte lända till deras väl.“

I.

“Åt Mig skola de göra en helgedom“, så lydde Herrans ord till Israel genom Hans tjänare Mose, och Israel, nyss utgånet utur Egyptens trældom och nyss ingånget i sjelfständighetens och frihetens skönare område, skyndade att inviga den svårt tillkämpade och kärvordna friheten på ett det ädlaste och värdigaste sätt: det lydde Guds ord och uppförde en helgedom på den arabiska öknens slätter. Midt uti en natur, der än en djup tystnad, än de hvinande ökenstormarne erinrade om Herrans allmakt, här skulle nu människans tunga åkalla Herrans namn, människans hjerta klappa i andakt och rörelse och dess själ upplyftas på bönens lätta vingar till Skaparen, till ett högre hem, det Eviga.

Men Guds ord lydde: De skola åt *Mig* göra en helgedom, åt Gud, af hvars herrlighet hela skapelsen är uppfylld, hvars tron är himmelen och hvars fotapall jorden, — månne då Gud behöfver ett af människohand anlagdt och uppfördt verk? O, nej! Han fordrar ett sådant verk icke för Sin utan för människans skull, och Han fordrar det utaf kärlek och barmhertighet för människan. Det är vi, som behöfva ett gudshus, vi behöfva ett sådant af flerahanda orsaker.

Låt om oss nu först tala om den för människan oundvikliga striden mot *synden*. Det har väl ingen vandrat

igenom jordelifvet, utan att någon gång vara frestad af synd, af en i människans eget inre lurande orm, hvars giftiga andedrägt någon gång fördunklat dygdens och oskuldens klara spegelbild. Denna strid är oundviklig, enär det är människans bestämmelse att strida. Dock huru, hafva väl många framgått segrande ur denna strid? Ack, icke sällan går människan under, och är icke det gamla bibliska ordet sannt, att ingen människa är utan fel och misstag, att ingen dödlig är utan synd och villfarelse? Dock — sedan människan någon tid vandrat på syndens villoväg, väckes inom henne än plötsligen, än mera långsamt en oemotståndlig längtan efter samvetets frid, efter återvinnandet af själens renhet, efter en återförening med Gud. Af en inre makt känner hon sig oemotståndligen dragen till sitt heliga upphof och ville så gerna, derest hon förmådde, lösrycka sig ifrån synden; hon liksom drifves till bönen.

Här är nu bönen, de goda föresatsernas bundsförvandt, bönen liksom påtvingar sig den menckliga naturen och låter människan utropa: "נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות" *min själ längtar och trängtar efter Herrans gårdar*" (Dav. Ps. 84: 3) och ingenstädes är denna bön mäktigare och verksammare än uti Guds tempel. Detta rum, som är af helighet kringgårdadt, väcker allvar och uppfyller oss med andakt. Hit öfver tröskeln till templet må synden icke skrida, bannlyst varde hon ifrån detta heliga rum; här må människan känna sig trygg och säker mot synden, hjertat upptar här i fullt mått kärlek till Gud; och derföre heter det "ועשו לי מקדש" *och de skola göra åt Mig en helgedom*", en helgedom åt Gud sjelf och åt allt det, som uti människan är högt och gudomligt, åt det, som utanför templets murar varit utsatt för frestelsen, men som här återvunnit makten öfver sig sjelf, åt det gudomliga hos den ångerfulla, hos den till dygd återkomna människan.

Äfven en annan strid kan utaf människan ej undgås, striden emot *lifvets pröfningar* och *olyckans hemsökelse*. Olika vägar föra genom lifvet; den ena är jemn, välbanad och blomsterströdd, den andra ojemn, backig och törnig. Så olika är människornas jordiska pilgrimsfärd. Medan tiden för den ena människans lif förflyter som en oafbruten, ljuflig dröm, nödgas den andra, eller rättare sagdt, de flesta, vandra genom stormen, som förhärjande går öfver deras lefnadsslätter och som tilläfsventyrs bortför en eller annan växt, som sitter fast inrotad i hjertats jordmån, i själens innersta djup. Men likafullt är denna människans strid oundgänglig, ty själen skall luttras genom pröfning, renas genom lidanden, och den bepröfvade dygden och den orubb- ligen gudsförtröstan skola slutligen få den välförtjenta lönen.

I denna strid emot olyckan vaknar människans längtan efter Guds närhet, smärtan söker lättnad, bekymret minskning; den trötta, hårdtbepröfvade människan sträfvar efter mod och kraft att icke gå under i lifvets kamp. Hon söker Gud genom bönen, och i Hans närhet finner hon lätt- nad och mod och kraft; hon finner Gud och sig sjelf här i Herrans heliga tempel.

Men äfven den i lifvet lycklige komme hit! Äfven ifrån tacksamma läppar hörer Gud bönen; och lyckan kännes dubbelt stor, när hjertat är af tacksamheten fullt. Så må alla här råkas inför Gud, den Allahögste, råkas i bönen till den kärleksfulla Fadren, må alla känna sig här som barn af samma fader, af Honom, som aldrig glömmer något enda af Sina barn; må här hopp och mod vakna uti den sör- jande själen, må här det upprörda hjertat känna sig vid- rördt af Guds lugnande hand, och uti såväl själ som hjerta nedstiga tanke och tro på den eviga kärleken. Sen, der- före heter det: *ועשו לי מקדש* "och de skola göra åt Mig en

helgedom“, åt Mig, det högre väsendet, som är den högsta kärleken, och till hvilken människan tar sin tillflykt, antingen lifvet visar sig för henne hårdt och ovänligt, eller godt och lyckosamt.

Slutligen gifves det en strid, som ingalunda är oundgänglig eller betingad af naturen, icke heller är den gudibehaglig, den är fastmer människornas eget verk, rotad uti onskans jordmån och frambringande bittra frukter. Jag menar striden emellan *människan* och *hennes nästa*. Människorna bereda hvarandra de flesta lidanden. Hat och förföljelseanda, obillighet och orättvisa hafva tyvärr lika väl som kärlek, billighet och rättvisa sin bostad uti det menliga bröstet, och för den betryckte och förföljde blir slutligen ingen annan tillflykt än hos den evige, rättvise Guden. — Alltför ofta nödgas den svagare utropa, såsom det i Skriften heter: *כלחה להשועה נפשי* “*Min själ längtar efter Din hjälp, o Herre!*“ (Dav. Ps. 119: 81). Men här uti Guds hus stillas denna längtan; här samlas alla, huru mycket än lifvet har skiljt eller söndrat dem åt, här äro alla like inför den högste Guden. Må utanför templet fördom och hatfullhet hafva upprest än så många skiljemurar, eller uttänkt och pålagt än så många kränkningar och förföljelser, här äro alla lika mäktige och lika svage, alla lika behöfvande af Guds nåd och öfverseende. Akte härpå såväl den, hvilken utöfvat, som den, hvilken erfarit oförrätten; må enhvar veta att den allrättvise Guden ej bönhör den, som handlar orättvist mot en annan, och lika säkert skall onskan försvinna ur *dens* hjerta, som kränkt eller förföljt sin nästa, som bitterheten skall försvinna ur *det* bröst, som rönte nästans köld, eller hårdhet, eller hat och förföljelse. Och förmår han ej glömma alla oförrätterna, skall han dock finna här kraft inom sig att förlåta dem, och därför befaller Gud *ועשו לי מקדש* “*Och*

de skola göra åt Mig en helgedom“, åt Mig, det gudomliga väsendet som är rättvisan, ett tempel åt det, som är djupt doldt i den menckliga naturen, att inse det ferkastliga af orättvisan, och åt den idé, som kan höja sig till den moraliska styrkan att förlåta sin broder, att tillgifva förföljelsen.

Sen der de skäl, hvilka, grundade uti den menckliga naturen, skapa för menniskan nödvändigheten att ega ett gudshus. Här söker menniskan en tillflykt i striden mot synden, mot lifvets pröfningar och mot menniskorna.

II.

Men skall menniskan ej gå under i den här påpekade trefaldiga striden, så måste hon beväpna sig med trenne vapen, och dessa vapen hemtas ur religionens sköte, ur gudshusets inre. Ingenstädes finnas de bättre och mera osvikliga. Och hafva vi hemtat dem härifrån, så erfara vi den djupa sanningen af textens mystiska ord: *ושבנתי בתוכם* “*Jag vill bo ibland dem*“; Gud vill bo uti den bedjande menniskans hjerta, i hennes hem, i hennes verkande och sträfvande, då medtaga vi för lifvet en inre kraft, som måste bereda oss segern, äfven om än så många stormar och vågor hota lifvets farkost på tidens haf. Dessa trenne osvikliga vapen äro: *tron, kärleken och hoppet*. De äro religionens viktigaste yttringar, och ingenstädes inpräglas de djupare och fastare än i Guds närhet, uti Hans eget tempel.

När vi uppreste ett Herrans tempel, då var det icke åt Honom för att bo deri, ty “*kunna ju himlarne och himla-himlarne ej inrymma Honom*“, men *ושבנתי בתוכם* vi uppförde detta tempel, att Han, den Helige skall bo ibland

oss. Bor Gud ibland oss, så äro vi skyddade för syndens frestelser, värnade mot syndens öfvermakt. Det heliga trifves ej vid sidan af det oheliga. Gud och synd äro oförenliga i oss. Vål gifves någon gång åt synden ett heligt yttre; väl öfvas synd bakom helighetens täckmantel; men synd är och förblir synd, äfven om den öfverskyles af svepskäl, eller begås för föregifna goda ändamål, eller förmenta heliga afsigter. Guds vägar äro heliga, och Han vill att äfven för människorna såväl vägen som målet, såväl medlet som ändamålet skola vara heliga. — För synden finnes ej heller den ursäkt, att den begås i hemlighet, eller så att andra ej skulle deraf taga skada. Gudshuset lär oss att Gud är städe hos oss, och således öfverallt, der vi sjelfva äro. Hans alltjemt vaksamma öga ser våra hemligaste handlingar, Han känner våra innersta tankar. Äro vi öfvertygade שכינתי ברוחם att Gud bor i oss, så hafva vi ock tron på Guds allestädes närvaro. Denna tro går med oss ut i det verksamma lifvet, som sålunda sjelft blir en helgedom, deri Gud vistas, och dit synden ej får träda in. Synden får ej vanhelga vår tillvaro på jorden. Uti *tron* på Gud finna vi räddningen.

Ett icke mindre verksamt vapen är kärleken till Gud. Vid svåra pröfningar och skickelser och vid smärtsamma lidanden, som fördystra vårt lif och göra det mörkt och tungt och kallt, och gifva åt våra jordedagar nattens mörka, dystra och hemska hölje, då är vår kärlek till Gud vårt bästa vapen. — Och Gud älskar oss. Vi erfara Herrans oändliga kärlek här uti bostaden, som är helgad åt bönen. När hjertat är sorgset, eller bekymmerfullt, eller af smärta lidande, finner det här lättnad, lindring och tröst. Med hvarje ord, som den bedjande här uttalar, minskas tyngden af hans sorg, med hvarje brinnande tår, han här

gråter, afkyles smärtans sveda. Förgäfves sökes annorstädes lugnande tröst, upprättande hugsvalelse, här är det, der mod och styrka återvinnas; bönen vältrar bort sorgens börda, lugnar den upprörda själen och hugsvalar det uppskakade hjertat.

Sålunda medtaga vi härifrån öfvertygelsen om vår kärlek till Gud och om Herrans kärlek till oss, och skulle vi under lifvets dagar ej vara nöjde med vår egen lott i jemförelse med andras ofta ännu hårdare, och skulle vi ej känna oss t. o. m. lycklige, då vi veta, att hela vår lefnadsskickelse, hur gåtolik den än må vara, ändock är ett verk af den gudomliga kärleken? ושכנתי בחוכם, "Jag vill bo ibland dem", säger Herren, må tanken på Guds kärlek ledsaga oss öfverallt här i lifvet, vi skola då öfvervinna pröfningar, men ej öfvervinnas, ej nedtryckas af desamma.

Slutligen skola vi väpna oss i striden mot människorna, med hoppet på Gud, som aldrig låter rättvisan duka under för orättvisan. På Honom, som förlänar kraft att uthärda i striden och som slutligen låter den goda saken ändock segra öfver alla hinder, öfver hvarje motstånd. Huru smärtsamt än det för människovännen måste vara, att finna nästan på hvartenda blad af människoslägtets stora lefnadsbok, af historien *den* företeelse antecknad, att hela mensklighetens lif varit en beständig strid människor och människor emellan, varit en oafbruten kamp emellan den mäktigare och den svagare, emellan den starkare öfvermakten och den underlägsna styrkan — så varsnar han dock äfvenledes på hvarje sida uti denna stora bok omiskännliga tecken af en ledande, styrande försyn, som fört och förer menskligheten framåt, för att låta den oafbruten, om ock under olika tider än fortare, än långsammare, närma sig till det stora mål, att icke bestå utaf milliontals enskilda delar, utan utaf en

enda familj, utaf ett odeladt helt. Denna öfvertygelse, som hemtas ur verldshistorien, skall yttermera styrkas uti guds-
huset. Här inhemta vi innehållet af den heliga Skrift, som med herrliga ord från de fromme siarne, med profetisk röst och hänryckning förespår en herrlig framtid, såsom föremål för den ädlaste och högsta önskan uti människohjertat, en önskan, som hystes af alla tiders ädla och högsinta menniskor. En framtid, då våld och våldsamhet skola varda försvunna ifrån jorden, men en evig frid utgöra det underbara band, som förenar de otaliga människohjertan uti en enda harmonisk kärlek. Om denna framtid läsa vi hvarje gång vid vår gudstjenst. Detta hopp på uppfyllandet af Herrans ord upprepas i våra dagliga böner. Detta hopp vinner allt mera och mera i styrka, då vi uppenbarligen se dess förverkligande. Blir icke allt större antalet af de länder, der trosbekännelsens olikhet upphörer att vara en grund för olikheten inför rätten och lagen? Och lycklige skatta vi oss att upplefva denna invigningshögtid, som begås samma år, då ett af de skönaste blad inskrefs i Sveriges kulturhistoria. Detta årtal är ock inristadt öfver ingången till vårt nya tempel; upplyftande minnen skola knytas vid detta årtal, ej blott för oss, mina trosbröder, utan ock för alla andra fosterlandsvänner, för hvarje människovän, för hvarje vän af rätt och sanning! וְשָׁכַנְתִּי בְּחֻכּוֹם heter det i vår text, Gud vill bo ibland oss och ingifva oss hoppet på den stora, herrliga framtiden af ett förenadt och lyckligt människoslägte. Detta hopp skall vistas i våra hjertan, och kraften skall ej fattas att uthärda i striden för rätt, sanning och frihet och emot hat, förföljelse och orättvisa. Med detta *hopp* närma vi oss den allmänna fridens stora dag.

Sen här, denna verkan väntas af vistandet uti templet; härifrån skola vi hemta de osvikliga vapnen i striden mot

synden, mot lifvets skickelse, mot människornas hvarandra beredda lidanden.

III.

Men huru skall detta yttra sig utanför templet i vårt verksamma lif? Hvilken frukt skall från vistan det uti templet hemtas för människans tanke och sträfvande uti det stridfulla, världsliga lifvet? Jo, vi skola besanna det ord, som vi hemtat ur profeten Jesaias' bok och som står att läsa på detta tempels östliga sida, det lyder: כּוֹרָא נִיב שְׁפֵתַיִם בּוֹרָא נִיב שְׁפֵתַיִם "Herren, som skapat läpparnes frukt, det är talförmågan, Han bjuder: Frid, frid, både åt den, som är fjerran och den, som nära är, att det måtte lända dem till deras väl! Hvad Herren här uttalat, är ett genljud af sferernas harmoni, som omgifver och genomtränger verldsalltet, denna tanke skall äfven ledsaga oss ur detta rum och genomtränga vårt lefverne, vår diktan och traktan. — Frid måste alltid uppfylla templets rymd. — Framförallt שְׁלוֹם לְרַחוּק "Frid mot den fjerran stående!" Enär detta är ett gudshus för Israeliter må aldrig deri förnimmas ett ovänligt eller kärlekslöst ord öfver andras troslära. Ett rum, egnadt åt bönen och andakten och till sökandet af Gud, som är den eviga och obegränsade kärleken, skall ej vanhelgas genom ett enda uttaladt ord, som strider emot denna kärlek. Vi få ej kalla oss Guds tjenare, ej anse oss vara Guds barn, om vi uttala ett ovänligt ord emot andra, som ju ock äro Guds barn, och med oss ega en enda fader, himlens, jordens, evighetens Fader. Och detta fridfulla tänkesätt bör bevaras af oss äfven utanför detta gudshus. Hafva vi här som Israeliter anropat Gud, så är det ej för Israel allena, utan för hela

menskligheten, för hela människosläktets såväl timliga som eviga välfärd, för människans andliga upplysning och för hennes sedliga utveckling. I samma ande måste vi lefva och sträfva utanför templet. שלום לרחוק "*Frid åt den fjerran stående!*" d. v. s., huru mycket än lifvet skiljt människorna ifrån hvarandra, skola de ändock anse sig som bröder, som barn till en och samma fader. Hafva vi här på detta rum bedt för alla, så måste vi deruti lefva och sträfva *med* och *för* alla. Gäller det fosterlandets väl och bästa, så måste alla ega samma kärlek, samma villighet för upoffringar. — Gäller det människans upplysning eller den allmänna andliga odlingen, så skola hvarken ländernas gränser, eller språkens skiljaktighet, ännu mindre trosbekännelsens olikhet afhålla eller minska samverkan vid det gemensamma arbetet. Med *ett* ord: här skola vi bedja som *Israeliter*, derute skola vi verka företrädesvis som *människor*, som *människor med* alla andra och *för* alla andra.

Och sedan vi uppfyllt vår pligt som Israeliter och som människor emot andra, då först kunna vi tänka på vår pligt emot oss sjelfva שלום לקרוב "*Frid åt den, som nära är*", och människan närmast är hon sig sjelf. Det blir sålunda människans pligt att åt sig sjelf bereda den inre friden, שלום לקרוב, friden med sitt eget samvete, med den inre dömande röst, som aldrig tiger, men uppmanar och förmanar och alltjemt påminner människan om hennes kallelse och bestämmelse. Har människan i gudshuset sökt genom bönen återvinna själens och hjertats frid, som genom synd och felsteg blifvit störd, så måste hon derute akta sig för hvarje steg, som kunde rubba den inre friden. Ej nog är det att lefva med sina medmänniskor i enighet och samdrägt, man måste också med lika stor försigtighet söka bevara enigheten med sig sjelf, bevara så

mycket som möjligt själens lugn och hjertats ro. På det sättet verkar gudshuset välsignelserikt uppå vårt samlif med vår nästa och uppå enhvars enskilda lefverne. Hit skall du skynda med glädje att uppsöka Gud i Sitt tempel; här skola vi läsa orden: שלום שלום לרחוק ולקרוב "Frid, frid åt den, som är fjerran och åt den, som nära är", och dessa ord skola vi upptaga i oss och begripa, att de betyda: frid åt hela människoslägtet och frid inom ditt eget hjerta, människa! Längta hit att tacka Gud i bönen och bed till Honom om frid för alla och om frid inom dig sjelf.

Amen!

Så hafva vi förnummit religionens ord öfver templets betydelse för människan, och vi skulle nu helga och inviga äfven detta tempel till dess höga och stora bestämmelse; men dessförinnan låtom oss åkalla Hans heliga namn och frambära inför Honom sångens heliga toner; stämnen upp den fromma sången.

(Koral.)

” **בשם** Uti Herrans namn! Fader i himlen och på jorden, du som skapat verldsalltet, men tillåtit människan ensamt ibland alla andra skapade varelser att uppfatta Ditt väsen och förnimma Din vilja; Du, som inom människoslägtet först uppenbarat Dig för Israel och lemnat det Ditt heliga och eviga ord, ” **בשם** uti Ditt namn helga och inviga vi detta tempel till ett rum för andakt och bön, till uppbyggelse för oss och till dyrkan af Dig. Dig till pris och ära, evige och ende Gud! Dig till lof och förherrligande, allvise, allbarmhertige Skapare! ” *Håll dina ögon öppna öfver detta hus, natt och dag, öfver det rum, hvar-*

om Du sagt hafver: "*Mitt namn skall vara der för att höra den bön, som Din tjänare gör på detta rum. Amen!*

Himmelska Fader! Hör Din tjenares innerliga bön: Håll alltid Din skyddande hand öfver detta tempel, att det måtte hafva bestånd i alla tider. "*Icke oss, o Herre, icke oss; nej, ära gif Ditt eget namn, allt för Din nåds och för sannings skull*", ty allt kommer från Din hand. Vi tacka Dig för allt och äfven för detta tempel, det vi upprättat genom Ditt bistånd. Så vilja vi här dyrka och tillbedja Dig, vilja här lära och predika Ditt heliga ord och framföra inför Dig sångens fromma toner, bönen heliga offer. Här, skiljde ifrån lifvets buller och larm, närma vi oss Dig, ty "*när är Du hvar hjerta, som sanningsfullt beder till Dig*", och Du skall bönhöra oss, så ofta vi komma hit till gemensam, eller till enskild andakt. Mätte glädjens ord, eller smärtans suckar gå öfver läpparne, Du skall förnimma dem, ty Du hör på allt, och derföre låt äfven gå i fullbordan den välsignelse, om hvilken vi nu uti djup och innerlig andakt bedja Dig.

Bevara och välsigna vår älskade Konung, fäderneslandets fader, Hans höga Gemål och hela det kungliga huset. Mätte riklig lycka, ostörd sällhet, fröjd och glädje hvila öfver alla dess medlemmar, och brödrafolken måtte länge under Hans spira få åtnjuta lyckans och den sanna utvecklingens välsignelserika frukter.

Välsigna vårt kära fädernesland; måtte frid omgärda dess gränser och välgång och lycka bo öfverallt inom det samma. Välsigna denna stad, dess styrelse och alla dess innevånare, och måtte staden aldrig drabbas utaf olycka i någon form. Låt råda bland alla dess invånare broderlig enhet och endrägt, det säkraste och bästa medlet till allmän välfärd och framgång.

Välsigna denna församling och hennes föreståndare och alla andra, som samverka till församlingens väl. Välsigna styrelserna för våra skolor och välgörenhetsinrättningar.

Välsigna alla dem, som med konstsinne, eller med kroppslig ansträngning, eller med välvilliga gåfvor bidragit, att detta tempel kommit till stånd. Måtte de alla länge få åtnjuta glädje öfver sitt verk och arbetets tillfredsställelse.

Skänk åt de fattige hjälp och åt den lidande bot och åt den betryckte tröst och åt förtviflan hoppet. Låt hvar och en, som kommer hit att bedja, han må stå oss fjerran eller nära, finna nådens frid. Lemna ingen from bön ohörd. Lär oss alla riktigt bedja till Dig och var Du en lika huld Fader åt alla Dina barn.

Skänk Din välsignelse åt dem, som här ingå äktenskapets heliga förbund, åt mödrarne, då de komma hit för att tacka för livets heligaste gåfva och åt ungdomen vid konfirmationen. Låt föräldrarne finna glädje öfver barnens kroppsliga och andliga utveckling, och låt barnen finna hos föräldrarne sitt tillräckliga uppehälle och sitt moraliska föredöme. Skänk lycka och välsignelse åt familjen och lär oss att aldrig glömma, att den ljufvaste lyckan finnes inom hemmet.

Måtte Din välsignelse hvila öfver alla dem, som en gång efter mig här predika Ditt heliga ord, hvilket alltid skall förkunna kärlek till Dig och till vår nästa.

Och nu emottagen välsignelsen, som vi nedkalla öfver oss alla, som här församlade äro, bedjen i stilla andakt:

יְבָרֵךְ

*“Herren välsigne oss och bevar oss; Herren låte lysa
Sitt ansigte öfver oss och vare oss nådig; Herren vände
Sitt anlete till oss och gifve oss frid; frid i tid och evighet”.*

Amen!

Väljarna denna församling och hennes förståndare och
alla andra som samverka till församlingens väl. Väljarna
styrks för våra skolor och välgörenhetsanstaltningar.

Väljarna alla äro som med konstnare eller med
kroppelig ansträngning eller med värfvilliga kåtör bidragit
att detta tempel kommit till stånd. Mätte de alla jänge
de älskade gälsje öfver sitt verk och arbetets tillbedställelse.

Skänk åt de fattiga hjälps och åt den lidande dot och
att den bedyrkte tröst och åt förvirrad hopar. Låt vara
och en som kommer hit att bedja. Han må att oss lyssna
eller när hans nådens tid. Komna i synen från den öförd.
Låt oss alla riktiga bedja till Dig och var Du en lika
huld Fader åt alla Dina barn.

Skänk Din välsignelse åt dem som här ingå äktenskapets
heliga förbund. Åt mödrarne de de komma hit för att tjäna
för livets heligaste kyrka. **Pris: 50 örc.**

Åt föräldrarne hans gälsje öfver barnens kroppliga och
andliga utveckling och åt lärden hans hos föräldrarne sitt
hjärtliga uppehälle och sitt moraliska förbudne. Skänk
lycka och välsignelse åt familjen och låt oss att stödig
högna, att den hjulste lycka finnes inom hemmet.

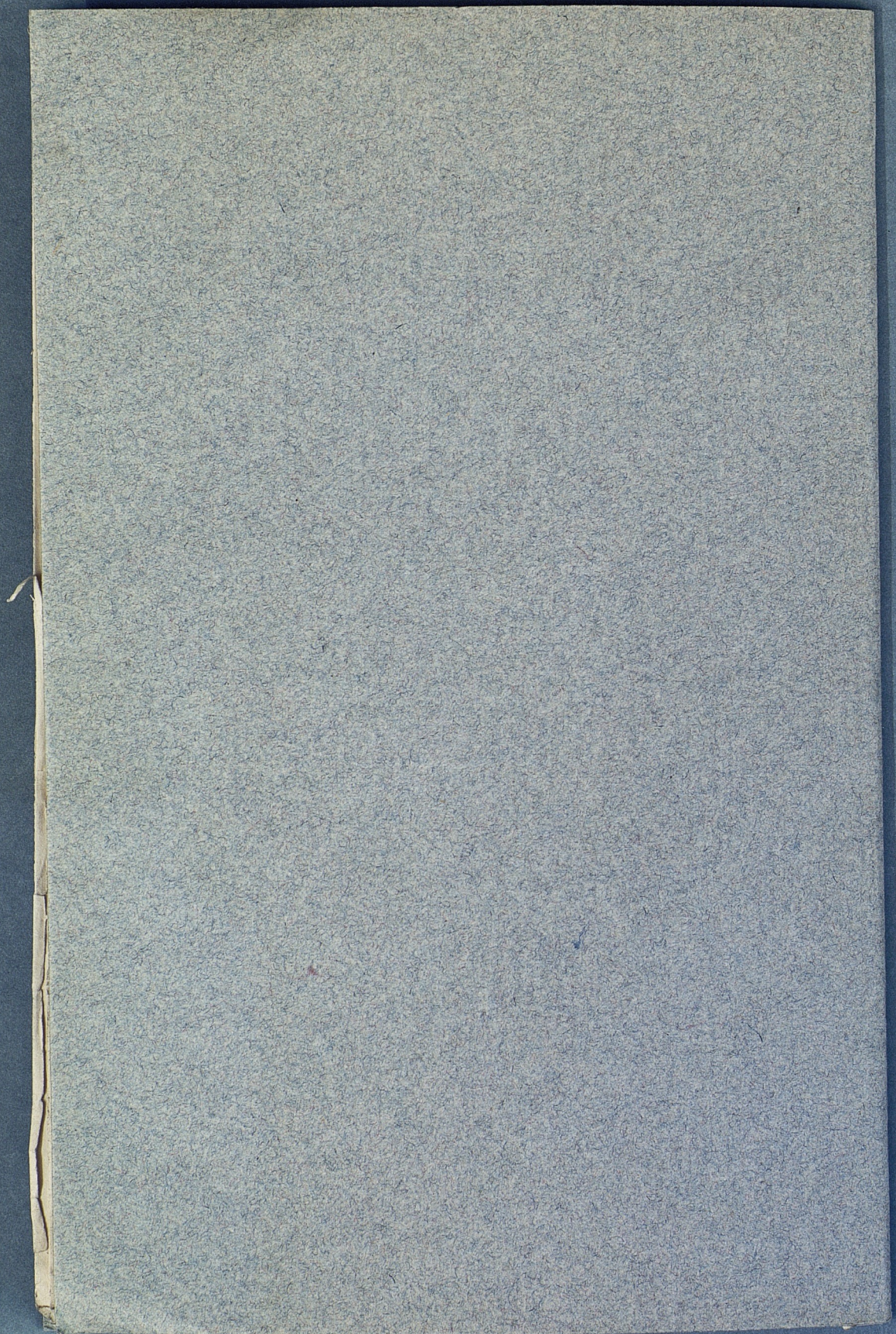
Mätte Din välsignelse hvilts öfver alla dem som en
gång efter ting hit predika. Ditt heliga ord. Priset alltid
skall förkunnas kärlek till Dig och till vår nästa.

Och nu emottagen välsignelsen som vi beaktas öfver
oss alla som här församlas äro. bedjen i denna andakt:

Herrens nåd öfver oss och denna oss. Herrens nåd öfver
ditt magje öfver oss och vare oss med. Herrens nåd
att välsignelse till oss och lycka oss. Amen.

Amen

alla
sta
rog
ala
is
at
och
elle
lar
inf
beli
ör
Da
and
hif
Vok
gö
gän
skri
os
va
va

www.books2ebooks.eu